

Observatoriulu ese de done ori in septemana, Mercreua si Sambat'a.

Pretiuu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a don'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 48.

— Sibiu, Sambata 19/1 Iuliu. —

1882.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestrulu alu 2-lea din anulu alu V-lea, carele se incepe din 1/13 Iuliu 1882 si ese regulatu de d'oue-ori pe septemana, in unele casuri si cu suplemente.

Pretiuu este insemnatu de asupra si alaturea cu titulu, adeca inlaintrulu monarchiei pe 6 luni 4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In Romani'a totu numai cu 8 fl. pe anu, daca se prenumera directu la post'a Romaniei. In afara de monarchia 11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atatu mai regulata, cu catu liniile posteloru se inmultiescu pe fiacare anu in tote regiunile si directiunile, spre mare comoditate a publiculu.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in optu dile, spre a se implini in regula.

Fiindu-cà nu ne convine a tipari prea multe exemplarie de prisosu, rogamu pe domnii abonati, cà se binevoiesca a'si innoi prenumeratiunea catu se p'ote mai curendu si cu atatu mai virtosu acum, in ac'asta epoca agitata f'orte, atatu in ti'era la noi, catu si in afara.

Celu mai usioru modu a prenumera este prin mandate (asemnatiuni, blanquette) postali. Dara adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blanquettei, in dosu. A se adressa de a dreptulu c'atra redactiune: Sibiu, Piat'i mica 27.

Processulu de inalta tradare din Galiti'a.

(Urmare.)

(Tractare aspra si brutale. Confesiunea religi'osa a ruteniloru si g'ón'a ei). Consiliariulu de curte cav. Ad. Dobrzansky afla mai departe in not'a ministrului Colom. Tisza unu lucru f'orte curiosu, cà esc. sa toema cà ministru presedente ii imputa dinsului servitiulu credintiosu din anii in cari se aflà in functiune; ii respinge totuodatu in cuvente tari acus'a, cà si cum densulu si dupa a. 1849 ar fi lucratu in spiritu russofilu, cà-ci asia ceva dn. ministru nu va fi in stare de a documenta nici-odata. Tocma din contra, pe densulu pe Dobrzansky dupa a. 1849 guvernulu austriacu ilu aplicase totu in functiuni de mare incredere; anume in a. 1853 f'u inaintatu la locotenenti'a din Oradea mare, era in an. 1860 ilu dusera din nou la guvernulu din Buda; prin urmare in totu timpulu absolutismulu a si fostu departe de districtele locuite de connationalii sei ruteni, adeca, russi.

In catu pentru activitatea mea, adaoge acusatulu, am la m'ana atatea documente despre inalt'a indestulare cu servitiulu meu. Anume in cestiunea cailoru ferate si a regularei riuriloru cà tehnicu am facutu totu ce am potutu face pentru patri'a mea Ungari'a. Eu am fostu decoratu cu ordinulu cor'onei de feru si inaltiatu la rangulu de cavaleru pentru meritele castigat numai cu activitatea mea. In acei ani decoratiunile nicidecum nu ploau pe pepturile omeniloru precum plouara ele mai tardiu.

Cu ac'asta ocaziune acusatulu Dobrzansky isi tinu de a sa datoria a face cunoscutu juratiloru, cà si Ludovicu Tisza, parintele ministrului Colom. Tisza fusese in functiuni publice inalte chiaru si in Vien'a, cà si repausatulu se tinuse de partid'a austriaca, sau daca vreti, de cea russ'esca, si cà Dobrzansky se avea f'orte bine cu betranulu Lud. Tisza, care'lu si vedea prea bucurosu la sine, in fine cà si dn. Col. Tisza pe candu era inca omu tineru, la Oradea si la mosii'a invecinata, cum si cu ocaziunea regularei riuriloru ilu cunoscuse de apr'ope si avuse a face unulu cu altulu. (Acestea

revelatiuni in sine cu totulu indifferente au iritatu pe mai multe diarie magiare atatu de multu, in catu unele — intre cari „Hon“ si aristocraticulu „P. Naplo“ — au avutu impertinenti'a de a insulta pe Dobrzansky in termini mojicesci, cà si cum acesta ar fi pronuntiatu vreo blasfemia asupra vre-unui santu de ai loru.)

Dobrzansky vorbesce si despre modulu cum a fostu elu alesu deputatu la dieta in Nyiregyháza la 1865 si cum au voitu se'i cassadie alegerea lui sub unu pretestu de nimicu, in realitate inse cu totulu din alte motive, cà-ci adeca elu era cunoscutu cà aderente la integritatea monarchiei, cà aparatoriulu alu nationalitatiloru, in fine cà adversariulu alu asia numitei responsabilitati ministeriale, pe care Dobr. o tine numai de fictiune, ceea ce se si adeveresce deplinu in casuri nenumerate. In fine densulu constata si cu ac'asta ocaziune, cà nationalitatile in Ungari'a sunt f'orte asuprite, precum aratase si in dieta, pe catu timpu fusese deputatu.

In catu pentru fiu-seu Mieroslav, despre care se dice cà este cercelatu cà inculpatu de lesamaiestate, pe care o ar fi comisu in 1869 adeca inainte cu 11 ani, elu se mira f'orte, cà auctoritatile tiei n'au avutu timpu se'lu apuce undeva, pana in a. 1880 candu a trecut in Russi'a cu pasportu datu lui in regula dela ministrulu din Ungari'a si trimisu prin subprefectulu dela Homonna. T'ota culp'a ce i se afla fiului seu este, cà cà studentu inpuscase o vaca. Cà elu a intratu in functiune russ'esca? A intratu vedi-bine in ti'era straina, dupace guvernulu patriei sale nu a voitu se'lu aplice nicairi. (Lectorii nostrii se nu'si pregete a insemna bine ac'asta impregiurare).

Camu cu acestea cuvente consil. Dobrzansky isi termina apararea sa f'orte lunga, dara si meduv'osa. De aci inainte se incepe tortur'a spirituale cu nenumerate intrebari, care calite care ne-calite, puse cele mai multe de c'atra presedente, precum intre altele:

Ce ocupatiune avuse fiulu dtale la inceputu in Russi'a? Fiulu dtale a petrecutu mai multu timpulu la Certes? (Auditi, a petrecutu fiulu la cas'a parint'esca. Este si ac'asta o crima?) Dta de ce te'ai mutat la Leopole asia curendu? (La betranitie, curendu?) De unde au avutu fiulu dtale bani cà se plat'esca honorarie pentru corespondentie? Dela comitetele panslaviste? Scii dta cà fiu-teu candu a plecatu din Leopole, a remasu acolo datoriu? (Adeca unu tata se p'orte socotelile filorlu trecuti de ani 30!) Dta ai voitu se impacu pe rutenii betrani si pe rutenii juni desbinati in politica si in cultivarea limbei. Pe ce temeiu voiesci se'i impacu? In ce relatiuni ai statu dta cu redactorulu Ploszansky? cu Markoff? cu professorulu (renumitu) Ivanu Sokoloff? cu magistrulu academiei de St. Petersburg Palmoff? Fia-ta Olga pentru-ce scria corespondentie asia multe? Aci presedentele se incerca se faca respundietoriu pe tata inca si pentru corespondentiele fiie-sei care este femeia trecuta de 36 ani, cu tratele ei. La tote acestea acusatulu a respunsu cu tota barbat'i'a.

Ac'asta fu siedinti'a din 20 Juniu.

Siedinti'a de miercuri 21 Juniu se incepù indatu dupa 8 ore si dupa unele schimburi de vorba intre avocatulu aparatoriulu Lusinsky si procurorulu, presedentele luà pe Dobrzansky de scurtu, cà se spuna de unde si-a castigatu elu avere. Acusatulu raspunde pe largu provocandu-se la martori si la documente. Am avutu, dice elu, in 1847/4 avere 6—7000 fl. In 1851 am cumparatu cu 20 mii mosiile Szacsuró et Bankerswald, din care scadiendu-mi se 4000 fl. obligatiunile urbariali, 6000 fl. am datu in numerariu, era pentru 10,000 fl. obligatiuni. Mai tardiu am luat bani pe hipoteca dela capitolulu canoniciloru dela Ungvaru si apoi dela celu din Oradea-mare. Acelea mosii le-am vendutu in anulu 1863 comitelui Em. Andrassy cu 50,000 fl. afara de ac'asta am speculatu

si vendutu lemne multe cu pretiuri bune. Mosii'a Csértész o am cumparatu cu 20 mii, am grijit'o bine si am avutu norocu la ea. La detaliuri economice care mi se ceru, nu me simtiu obligatu prin lege cà se dau respunsuri cu deameruntulu, si de altumintrea me simtiu f'orte obositu.

Dara procurorulu isi reservà dreptulu, cà mai tardiu se apuce din nou pe acusatulu cu intrebari relative la averea lui.

In ac'asta di presedentele s'a portatu atatu de aspru cu Ad. Dobrzansky, cà si cum ar avea de invintea sa pe unu criminalu ordinariu, si se spunea in acea di, cà ac'asta s'ar fi intemplatulu din caus'a unui telegramu venitulu dela Vien'a...

Cu acestea se inchiaia deocamdata examinarea lui Dobrzansky si f'u introdusu alu n'oulea acusatulu.

Alexa Zaluski, locuit. din comun'a Zbaraz. Cu acesta se incepù in 21 Juniu pe la 9¼ ore inquisitiunea criminala de caracteru religiosu confessionale, in catu citindu decursulu acestei parti a processului, ti se pare cà esti aruncatu inapoi in anii 1740—1760 pe candu buna-ora la noi in Transilvani'a temntiele comitateloru erau pline de preoti romanesi. Pentru cà se intielegemu usioru ac'asta parte a processului din Leopole, nu avemu decatu se premittemu, cà d'oue comune de ruteni greco-catolici (uniti) anume Zbaraz si Hnitzky voiesera se tr'eca la biseric'a orthodoxa (neunita), cea de antaiu din cauza, cà poporeni se au f'orte reu cu parochulu loru si se pare cà consistoriulu sau cineva din consistoriu aparà si sustinea pe popa cu totu adinsulu, precum se camu intempla de acestea; a d'ou'a comuna avuse parochu din vechime, dara consistoriulu aflase cu cale a cassà acea parochia, a o preface in filiala si a o supune la o alta parochia. Poporeni superati pentru ac'asta schimbare, alergasera de repetite-ori pe la mitropol'i'a rutena cu rogare se le restaure parochi'a, cà-ci loru le vine f'orte greu se alerge totu la alta comuna dupa popa, mai alesu cà aceea este si prea departata, apoi densii se si simtu in stare de a face parochulu unu venitulu indetultoriu, numai se le dea unu preotu cum se cade. Consistoriulu nicidecum nu s'a induplecatu. Atunci omeniloru le veni in minte se tr'eca la biseric'a orthodoxa, pentru-cà se li se dea popa de acolo. Polieci folosindu-se de acelea certe popesci, mi'ti facura din tintiariu unu armasariu.

Se intempla si pe la noi frecari de acestea confessionali, astadi inse insocite, daca nu chiaru de urg'i'a, in totu casulu inse de compatimirea tuturoru omeniloru luminati, cari mai tinu la libertatea consciintiei cà si la pacea dintre noi. Cine ar fi creditu inse cà in Galiti'a din trecerea a d'oue comune bisericesci se faca polieci si jidovii loru cestiune de d'oue imperatii vecine. Cà-ci in fine acolo ese totu decursulu acestui processu: provocare si nutrire de prepusu, ura si urgia intre Austro-Ungari'a si Russi'a. Chiaru pana acuma guvernulu Russiei este adusu in suspitiune grea, cà si cum elu s'ar fi demisu si injositu la intrige confessionali in Zbaraz si Hnitzky; era acusatii si martorii sunt tractati asia, cà si cum trecerea dela o confessiune religi'osa la alt'a ar fi o crima infamanta, sau celu puçinu unu mare delictu, prin urmare libertatea consciintiei proclamata in lege fundamentale, in Austri'a nu ar mai existe de locu.

Dupa acestea se ne intorcemu la procesu.

Alexa Zaluski, de si tieranu, dara scie carte multa. Intrebatu de presedentele, densulu cà barbatu curagiosu spuse pe largu totu ce scia in caus'a trecerei, descrie tote preparativele facute pentru trecere, cum a condusu elu o deputatiune la parochulu orthodoxu Ploszansky la Leopole, cum au mersu si la parochulu greco-cathol. Naimovicz, inca si la alti barbatu cà se'i intrebe, daca trecerea este permissa de legi, si toti le-au respunsu cà in lege nu e nici-o pedeca, era anume

ambii preoti le-au disu, că rutenii s'au tinutu odinora de biseric'a orthodoxa, éra Naumovicz au mai adaosu că polonii asuprescu greu pe ruteni.

(Va urmă.)

Napasturi cunoscute.

Intr'o corespondentia lunga din Campi'a Transilvaniei 11 Juniu nou auctorulu arata intre altele, că romanilor li se punu pedeci pe toate terenele de activitate, că asia numit'a lege de nationalitati nu mai e respectata intru nimicu, ci mai virtosu cassata in realitate; mai departe că in functiuni mai inalte nu este aplicatu nici-unu romanu, dara nici in altele inferiori, că-ci până si notariatele li se smulgu din mani si mai curendu se aplica in locu de romani jidovi, cari isi schimba numele de Weiss et Schwarz in Fejér et Fekete, pentru-că intorcându-se rôt'a, odata érași se'lu prefaca in nemtiesce. Corespondentele mai vorbesce si despre portarea superiorilor din Clusiu cu o eleva romana, (unu casu acela, carui asemenea s'aru potea produce o suta). In urma coresp. dice, că trece la scopulu pentru care s'a decisu a scrie, adeca: despre verificarea listelor de alegatori, in sensulu legii electorale, apoi continua asia:

Ôre nu ar fi consultu, că acelu censu se se faca cunoscutu si prin diariile noastre din anu in anu? Că de unde voru scî preotii si docentii nostrii de pe sate, că ce conditii se receru pentru unulu cu dreptu de alegere, dara nu suntemu in stare a ne procură carti de legi, ba dorere, nici diarie romane cu totii, cari nu aru trebui se lipsésca de pe mės'a nici-a unui preotu si docente, macaru câte unulu, ceea ce aru potea face insoçindu-se câte 2—3 insi la prenumerare.

Comisiunile de conscriere stau din individi magiari; legea o audimu dela ei cum suna; ei ne spunu că contributiunea casei si a pamentului trebue se fia de 24 fl. pentru a avé acelu dreptu. Scimu si atăta, că daca au remasu restantia din anulu trecut numai vreo cătiva cruceri, pôte cineva plăti cătu de multe contributiuni, că nu intra că alegatoriu. Representanti pentru portiunile canonice, intre virilisti la comitete nu se primescu; ba si cei cari aru intră dupa lege, dupa proprietatea lor si a oficiului lor, se facu uitati, dara nu'si reclama dreptulu. Comunele in intielesulu legii au dreptu de a'si alege doi reprezentanti, cu dreptu de alegere de deputatu. Acela inca l'au restrinsu, că se nu fia alesi, decâtu numai din cei cu censulu recerutu, se aiba două drepturi, dara numai cu unu votu. Ôre din astfelu de restringeri a celor cu dreptu — dupa proprietatea lor — la alegeri de deputati, si alu celorlalti in intielesulu legii, nu'si facu magiarii unu capitalu politicu, aratandu-se lumei, că averea — proprietatea — patri'a o posedu ei, si romanulu nu posedu mai nimicu, ci e numai in stare de proletariu? Informatiuni pentru o directiva in cause nationale ne-ar prinde foarte bine.

V. Unu campeanu.

Not'a redact. la acésta corespondentia.

Onorab. dnu V. cere informatiuni pentru o directiva in cause nationale; sustine că preotii si docentii nu se afla in stare de a'si procură, necum diarie, dara nici carti de cititu; despre censu intréba, că nu ar fi de lipsa, că se se faca cunoscutu din anu in anu.

Acestea trei puncte din scrisórea dsale merita tota atentiunea publica in gradu eminente; éra dupace dsa doresce informatiuni, noi ii dăm cu tota placerea pe atătea pe câte le scimu noi.

Sunt 44 de ani, de candu romanilor din Transilvani'a si Ungari'a li se dau informatiuni prin press'a periodica, prin carti si de câteva-ori prin adunari nationale, in cause nationale. Informatiunile cele mai exacte si categorice le-a datu conferenti'a nationala compusa din 153 membrii alesi in regula, tinuta in 12, 13, 14 Maiu 1881. Conclusele si program'a de 9 puncte emanata dela acea adunare s'au publicatu si comentatu la timpulu seu in cele patru diarie romanesci politice*), precum si cuventari explicative de ale oratorilor. Comitétulu electoralu isi facuse datori'a sa prin câteva cercularie trimise in tota tiér'a cu invitare expresa si repetita, că fruntasii colegieloru electorali se convóce pe toti alegatorii la termine ficse si anume spre a se consultă cu ei in cestiunea alegerilor, cu care ocaziune éra preste pótintia că se nu ia a mana inca legea electorala

*) „Observatoriulu“ din partea sa incepuse din Aprile discussiuni intinse asupra legii electorale si le continuase in cei mai multi Nri pana in Augustu, adeca până se si mai saturasera lectorii de ele.

modificata in 1874, se nu o analisedie, scarmene, critice punctu de punctu, că se'i intielega toti si spiritulu si liter'a acelei legi nevoiesie, care intr'aceea fusese supusa la cea mai exacta critica in diarie. Actele adunate la comitétu adevarescu, că nu puçini alegatori si nu puçini preoti au ignoratu cu totulu acelea mesuri luate de cătra comitétu, ci au asteptatu cu indolentia poruncile de airea. In capu se'si stea si diaristii, si comitetele electorali, daca alegatorii isi facu urechi'a toca, si daca lipsesce maturitatea politica, la noi că si la masele poporului magiaru, toate publicatiunile sunt cu totulu indesiertu. Ce costa o brosiurica in care se coprindu legile electorali? Costa 20—30 cri? Ce lucru mare este a cumpară asia ceva in ori-ce limba cunoscuta de fruntasii si a le explică! Ele inse se explica tocma dela an. 1848, cea transilvana, cea ungurénă, cea octroata din an. 1863, cea impusa in an. 1874. In anii 1861, 1863, 1866, 1868/9, 1872, 1875, 1878, in fine in 1881 s'au comentatu si criticatu acelea legi, chiaru si in limb'a romanésca cătu se pôte mai pe largu. In an. 1874 s'au incinsu desbateri ferbinti si lungi asupra lor in diet'a tierei, unde cătiva deputati romani din Ungari'a luptasera cu multa bravura contra acelei legi. On. dnu Josifu Hossu ii facuse o critica din cele mai aspre, inse cu atătu mai justa si o a propagatu prin diarie si in foi volante, éra G. Baritiu o a reprodu su la timpulu seu in „Gazet'a Trans.“ si o parte din ea mai tardiu si in „Obs.“

Dsa dice, că preotii si docentii nu se afla in stare de a'si procură necum diarie, dara nici macaru carti, afla inse că intrunindu-se aru potea totusi se prenumere mai multi.

Ne totu laudamu că suntemu la 3 milióne in numeru; impartiti nu cu 4 ci cu câte 5 membrii de familia, facu 600.000 de familii. Ôre cugetamu noi seriosu atunci, candu ne totu vaieramu de saracia? Nu vedemu ôre, că ne dăm spre rusinea noastră, noi insine testimoniu de poporu sarantocu, de ómeni cari traiescu numai din mana in gura, de proletarii unui imperiu? Dara apoi cum de statulu pôte se scótia numai din pungile romanesci până la 30 milióne pe anu? Si cum se intempla, că numai pe vinarsu (rachiu) si pe tabacu platimu pe anu preste 10 milióne. Si ce? 3—4 mii de preoti nu cumva sunt totu atăti calugari sechasiiri, cu avere numai cătu face ras'a, cuc'a si psaltirea lor?

Barbati de experientia foarte intinsa, carii cunoscu tierile acestea in crucisii si curmezisii, ne asigura, că intre romani se afla câteva dieci de mii de familii, cu venituri netto (curate) dela 1000 până la 10 si 15 mii florini, la care inse nu vei află nici-o carte si nici-unu diariu romanescu, sau daca affi, acolo le bate Ddieu, că nu pune nimeni măn'a pe ele. Dara vei dice, că acelea familii citescu in alte limbi. Ici-colo da; in cele mai multe inse nu citește nimicu pe lume in nici-o limba, că buna-óra in Turci'a ori in o parte a Rusiei si pe pustele Ungariei.

Asia nu vomu face natiune, nici politica, nici tiéra, nici Europ'a nu va voi se scia la timpulu seu nimicu de noi.

Rogamu pe on. dn. V. că se nu'si pregete a comunică informatiunile noastre veciniloru sei.

La apele minerali.

Caletoriile la apele minerali in timpu de véra se inmultiescu neincetatu; dara nu toate persónele mergu spre a se vindeca de vreo bóla, ci multi ómeni le folosescu numai că preservative, éra altii nenumarati le cauta din specula... Patri'a noastră este asia bogata de ape minerali, in cătu s'aru potea deschide chiaru si in Transilvani'a la o suta si mai bine de stabilimente de bai. Unele isi au renumele loru tocma din timpulu Romanilor, că cele dela Mehadi'a, cele de lângă Gioagiu, dela Apele-calde (Héviz), dela Calanu etc. De s'aru fi ingrijitu locuitorii Transilvaniei, ai Ungariei si ai Romaniei de acestu tesauru nepretuitu alu lor, precum au facutu alte popóra cu ape lor salubre înainte cu sute de ani, milióne aru fi circulatu in acésta tiéra. Chiaru astadi ceea ce vedemu infinitu, sunt in mare parte resturi din periodulu austriacu (1850—1867). Se mai facu si de atunci câte ceva; se pare inse că óspetii din afara totu mai multu incongiura stabilimentele noastre de ape minerali; si cum se nu-le incongiure, mai virtosu candu avemu se citimu in diarie corespondentie, buna-óra că ceea ce reproducemu acéla dupa „Telegrafulu“ din Bucuresci Nrulu din 15/27 Juniu. Adeca pe la apele noastre minerali spionii s'aru

inbală in dilele noastre mai uritu si decâtu sub absolutismu, pe candu nu éra permisu că se stea si se conversedie dintr'odata mai multu de cinci persóne la unu locu, pe candu cetatienii privati se temeau se salute pe unu functionariu sau oficiariu din armata, daca éra de nationalitatea lor, că nu cumva se'i causedie neplaceri, se'lu compromita, se'lu bage in vreunu prepusu greu, cum se intempla sub ori-ce despotismu inversiunatu, care se teme si de umbr'a sa. Adaogemu la acestea lips'a de comoditate, disordinea si scumpetea ce intimpini pe la apele noastre minerali, in cătu că patriotu iti vine se injuri de necasu. Cautati la tarifele bailoru din Austri'a, la regul'a si ordinea ce domnesce in acelea si apoi judecati fara nici-o partialitate intre noi si austriaci. Da, de spioni vermuescu locurile si in Austri'a, acolo inse chiaru si spionii pare că aru fi formati din alta argila, că-ci că de ani 20 încóce sunt alesi din ómeni educati mai bine. Din acestea se pôte explică in parte si acea mare lipsa de conversatiune mai vióia, cum si impuçinarea cunoscintieloru personali in timpuri de caletorii, mai alesu pe calea ferata dintr'o regiune in alt'a. Căta differentia intre timpulu presentu si intre celu trecut inainte numai cu 15 ani! Se mai reflectamu inca si la aversiunea foarte genanta ce domnesce intre vorbitorii unei limbi si intre ceilalti, in cătu, in locu de a comunică unii cu altii câte ceva, mai bine ta cu si — adormu. Asia lupt'a limbiloru a petrinsu la noi cum amu dice, in arteriile, in suculu si sangele vietiei sociale, a instrainatu cu totulu pe cetatienii aceleiasi tieri, éra pe straini ii alunga chiaru si dela apele nostre minerali, uti figura docet, si precum s'a vediatu de 3—4 ani încóce mai totdeauna la Mehadi'a. Ce e dreptu, că nici romanii nu tacu, ii irita preste mesura cu vorbe satirice, că si cum aru inversiună pe tauri cu batiste rosii. Bagati inse bine de séma, că precum in Romani'a, asia si in patri'a noastră trebue se distingemu strinsu intre natiunea ciocoiloru si intre bietulu poporu natiune. Aflati că ajunseramu inca si la atăta, că se vedemu comune curatu magiare luandu'si advocati romani curati, in processele lor cu ciocoii.

Budapest'a, 5/17 Jun. 1882.

Sunt sositu din Transilvani'a de trei dile. Ei bine! cu tota simpatia ce am avutu pentru poporulu magiaru, am inceputu a fi desgustatu de smintelele gubernantiloru si conducatoriloru sei politici. In aeru, in apa, pe copaci, in ori-ce feliu de chartii, până si in nationalulu loru gulasu cu papricasiu (ardeiu), nu vedu, nu visédia decâtu pericolulu statului si conspiratiuni romanesci. Se vede că foarte, foarte slabi sunt de àngeri si de nervi!

Nu e romanu, fia si negutiatoriu de slanina, care se nu'i faca a li se mulă nervii si a'i apucă epilepsia. E nu numai revoltatoriu, a ajunsu si scarbósa conduit'a politiei, si mai cu séma a nouiloru biurouri de insinuare, cu voiagerii romani ce vinu se'si petréca câteva dile pe la bai sau prin Brasiovu, Sibiiu etc.

Nu este unulu ceva mai de conditie — fia si femei — carora se nu li se acatie unu spionu (Spitzel*) la spate, care ilu urmédia pretotindenea a'i linge in urma'i talerele de inghiatiata, dulcétia si de friptura, mergendu in urma a raportá comitetului (prefectului) câte si câte povesti de cai verdi pe parati.

De scoti o charteia din bosunariu gatindu-te a intrebá Nr. 00 alu casei, vedi spitzelulu că se scóla cu fiori si alérge a raportá că a vediatu cu patru ochi, planulu orasiului, casarmelor, alu frontierei. De dai buna-diu'a unui oficiariu — romanu de nationalitate mai cu séma — sér'a e consiliu de resboiu si raporturile telegrafice facu de urla telegrafulu.

Si nu intielegu nici eu cum nu intielege nici-unu romanu din Transilvani'a, cum de romanii din tiéra mai vinu a respiră unu asemenea aeru infectatu pe la apele acestei nenorocite provincii. Nu e unulu singuru care se nu fia batjocurit pe dupa perdea totu timpulu cătu stă si'i imbuiba cu bani, si nu este unulu se nu fia injuratu si tratatu de romanu dobitocu, dupa-ce plăca.

Cestiunea pasapórtelor mai cu séma a devenitu ridicola. In nici-unu coltiu alu lumei nu ti se cere pasaportu, afara din Transilvani'a. Dela cestiunea Dunarei încóce mai cu séma, pasaportulu vizatu si respectluitu ti se cere de trei ori pe septemana.

*) Spitzel cuventu nemtiescu, ce se aplica la unu feliu de cani mici, inse si la spioni.

Apoi protocoale, apoi visite si chiamari ale vestitului biurou de insinuare: e o batjocura continua.

A merge in fine la baile din Ardealu, a ajunsu o adeverata degradare pentru unu omu, care se stimédia. Este timpul, totu timpul a li se respunde cu despretiu smintelelor vecinilor nostrii daca nu se voru hotari, contra animei, se intre in obiceiurile de civilizatie internationala a poporaloru cu creeri si cu educatiune politica.

Salutare si la revedere.

A.

R o m a n i ' a .

Comandamentele armatei.*)

Capitolu I.

Divisiunea teritoriului.

Art. 1. Teritoriulu Romaniei este impartitu pentru organizatiunea armatei active si rezervei sale, precum si pentru armat'a de militii, in patru mari regiuni, formandu patru corpuri de armata, cu resedintiele in Craiov'a, Bucuresti, Galati si Jasi.

Art. 2. Fia-care regiune de corp de armata se sub-imparte in regiuni de divisie, de brigada, de regimentu, de batalionu si escadronu, conformu tabelor din literile a) si b).

Art. 3. Armat'a din Dobrogea este compusa din trupe detasiate si din corpuri de trupa locale. Aceste trupe constituiescu o divisiune activa deosebita.

Capitolulu II.

Compositia si recrutarea regionala a corpurilor de armata.

Art. 4. La statu-maiorulu fia-carui regimentu de dorobanti se institue unu biurou de recrutare, unde se tine, de către sieful batalionului de depositu, care va fi unu ofitieru superioru sau unu capitanu, sub-privighiarea comandamentulu regimentului :

1. Tóte registrele recrutarei pentru ómenii din armat'a activa si militii.

2. Registrele cailoru si trasurilor (legea de rechisitiuni) cu aratarea corpului sau serviciulu la care sunt destinate.

Art. 5. Armat'a activa se compune din trupe permanente, infanterie, cavalerie, artilerie, geniu, trupe de administratie, si din trupe teritoriale, dorobanti, calarasi si artilerie.

Art. 6. Fia-care corp de armata se compune din doué divisii de infanterie, o brigada de calarasi de trei regimente, o brigada de artilerie, unu batalionu de geniu, unu escadronu de trenu, staturile-maióre si serviciile necesare. Divisi'a de infanterie formata de patru regimente dorobanti, unu regimentu de infanterie si unu batalionu de venatori.

Compositiunea amenuntita a corpurilor de armata, divisiunilor si brigadelor, cadrele si efectivele corpurilor de trupa, atât pentru timpul de pace cât si pentru celu de resbelu, se voru determiná prin legea speciala a cadrelor si efectivelor.

Art. 7. Fia-care corp de armata este organizatu intr'unu modu permanentu, in disiviu si brigade. Corpurile de armata, divisiunile cât si celelalte sub-unitati, voru avea comandantii lor, staturile-maióre si serviciile administrative ce le sunt necesarii pentru a intra in campanie.

Materialu de ori-ce natura, neaparatu trupelor sau serviciilor pentru timpul de resbelu, va fi organizatu si inmagasinatu in apropierea aceloror trupe sau servicii.

Art. 8. Titularii diferitelor functiuni necesare in casulu de mobilizare sunt pe cât se póte numiti d'inainte. Ofitieri de reserva si sub-ofitieri proveniti sau dintre voluntarii de unu anu, sau dintre tinerii ce, conformu legeri, au petrecutu unu timpu redus in armata, sunt destinati in unulu din corpurile regiunei, dandu-li-se unu certificatu din care se constata acésta positiune.

Art. 9. Fia-care regimentu de dorobanti se compune din trei batalione, recrutate in zonele respective, si din cadrele unui batalionu de depositu.

Fia-care regimentu de calarasi se compune din cinci sau siése escadróne recrutate in zonele lor respective.

Infanteri'a permanenta se recrutédia pe intrég'a regiune a divisiei din care face parte.

Cavaleri'a permanenta, formandu o divisiune independenta, compusa din patru regimente de cavalerie, se recrutédia fia-care regimentu in regiunea unui corp de armata.

Artileri'a permanenta se recrutédia pe tóta regiunea corpului de armata; éra artileri'a teritoriala in zon'a judetului unde regimentulu sau bateriile se gasescu garnisonate.

Geniulu si trupele de administratie se recrutédia pe tóta regiunea corpului de armata.

Capitolulu III.

Comandamentu si administratie.

Staturile-maióre, active si stabile.

Art. 10. In fia-care regiune, comandantulu corpului de armata are sub comand'a sa teritoriulu cu tóte trupele armatei active si rezervele ei trupele armatei de militii, precum si tóte serviciile si stabilimentele militare.

Stabilimentele speciale destinate serviciilor generale ale armatei si locurile intarite remanu sub directiunea imediata a ministrului de resbelu; cu tóte acestea, comandantulu corpului de armata este respundietoru de politia si disciplina. Elu esecuta asupra lor o priveghiere permanenta si transmite observatiunile sale ministrului de resbelu.

Art. 11. Generalulu comandantu alu unui corp de armata are sub ordinile sale unu serviciu de statu-maioru, sub directi'a siefului de statu-maioru si impartitu in doué sectiuni :

1. Sectiunea activa, care pléca cu trupele ei in casu de mobilizare.

2. Sectiunea stabilita, care remane si care este insarcinata d'a asigura functionarea serviciilor teritoriale, alu spitalelor si alu recrutarei.

Art. 12. Comandantii regimentelor de dorobanti fiindu capii serviciulu recrutarei din judetie in timpu de pace, ei sunt inlocuiti in timpu de resbelu in acésta functiune de către comandantii regimentelor de dorobanti de militii corespondente, si, la plecarea acestora cu dintre oficiarilor superiori de reserva. Toti ómenii armatei active si din reserva, precum si din militii, cari se gasescu la domiciliulu lor sub ori-ce titlu, depindu de acesti comandanti. Ei tinu in curentu pe comandantulu corpului de armata si pe siefi corpurilor de trupa si servicii, de tóte modificarile produse in situatiunea oficiarilor, sub-oficiarilor si ómenilor din concediu si reserva, matriculate in aceste corpuri.

Art. 13. In toti anii se intocmesce pe diu'a de 1 Ianuaru, de către serviciulu centralu alu corpului de armata, unu statu nominalu alu oficerilor de reserva si numericu pentru sub-oficierii si ómenii in concediu si reserva, matriculati in diferitele corpuri ori servicii ale regiunei, cari trebuiescu chiamati in casu de mobilizare, pentru a pune corpurile pe picioru de resbelu.

Generalulu comandantu transmite acestu statu ministrului de resbelu si face propunerile necesare, pentru-cá cadrele se fia totdeauna complete si pregatite pentru mobilizare.

Capitolulu IV.

Mobilizarea.

Art. 14. In casu de mobilizare pentru punere pe picioru de resbelu a fortioru regiunei, ministrulu de resbelu transmite comandantulu corpului de armata ordinulu de mobilizare pentru tóte, sau pentru unele din trupele regiunei, cu tóte sau cu unele numai din clasele rezervei, sau chiaru pentru chiamarea in activitate a diferitelor clase de militii.

Art. 15. Comandantulu corpului de armata incunoscintiédia indatu pe comandantii regimentelor de dorobanti, cari la rendulu lor vestescu clasele destinate a pune pe picioru de resbelu companiile, escadrónele, bateriile si serviciile corpului de armata.

Mobilizarea se aduce la cunoscinti'a militarilor prin afisie, prin notificari către primarii si siefi de garnisóne.

Ori-ce omu din elementulu armatei active, din rezerv'a ei ori din militii, va trebui se plece ast-felu, cá se se afe la corpulu seu la diu'a fixata prin ordinulu de mobilizare si fara a mai astepta notificarea individuala a ordinului de plecare sau chiamare.

Art. 16. Dela diu'a primirei ordinului de mobilizare, comandantulu corpului de armata este asistatu in comandamentulu seu de către oficiarulu generalu sau superioru, care trebue se lu inlocuiasca si care este numitu de mai inainte de ministeriulu de resbelu.

Acestu oficiar generalu sau superioru ia comand'a regiunei in diu'a candu corpulu de armata mobilisatu se pune in marsiu.

Dela diu'a primirei ordinului de mobilizare de către comandantulu regimentulu de dorobanti, elu este asistatu de către inlocuitorulu seu, mentionatu la art. 12.

Acestu inlocuitoru ia comand'a regiunei regimentulu in diu'a candu regimentulu de dorobanti mobilisatu se pune in marsiu.

Art. 17. In regiunile unde efectivulu ómenilor permite, se voru putea creá corpuri noué in timpu de resbelu, purtandu No. bis.

Art. 18. In casu de mobilizare, rechisitiunea cailoru si a trasurilor se esecuta conformu dispositiunilor legeri de rechisitiuni.

Art. 19. In casu de mobilizare sau de resbelu, directiunile cailoru ferate punu la dispositiunea ministeriulu de resbelu tóte mijlócele necesare transportulu si concentrarei trupelor si a materialulu. Dispositiunile de marsiu pe liniile cailoru ferate se voru stabili dupa unu anume regulamentu de administratie publica.

Art. 20. Administrati'a telegrafelor si postelor va destiná de mai inainte personalulu si materialu necesariu pentru complectarea serviciulu telegrafo-postalu militariu, in timpu de mobilizare sau de resbelu. Personalulu acesta va fi compus cu clase din rezervisti si militieni.

Capitolulu V.

Magazine, materialu de resbelu.

Casarme.

Art. 21. In fia-care regimentu de corp de armata se voru stabili magazine generale, in cari se voru pastrá armele, munitiunile, efectele de imbracaminte si campamentu, necesare trupelor de regiune.

Art. 22. In fia-care regiune de regimentu de dorobanti si de calarasi, voru fi magazine incapetóre pentru conservarea efectelor, armelor si munitiunilor necesare echiparei si armarei ómenilor din aceste regimente si din regimentele corespondente de militii pe efectivele de resbelu. Aceste magazine se alimentédia dela magazinele generale ale corpurilor de armata.

Corpurile de trupe permanente voru avea asemenea in magazinele lor efectele de imbracaminte, echipamentele si armele pe efectivulu de resbelu.

Artileri'a, trenulu, geniulu, ambulantiile de campanie, trenurile regimentare, voru avea trasurile, harnasiamentu si unelte pentru complectulu de resbelu.

Art. 23. Judetiele sunt datóre a construi casarmele si magazinele necesare dorobantilor si calarasilor cu cheltuial'a lor, conformu planurilor tipu, determinate de ministrulu de resbelu.

Casarmele pompierilor voru fi construite de comune, dupa planurile aprobate de ministerulu de resbelu.

Capitolulu VI.

Armata de militii.

Art. 24. In fia-care regiune de regimentu de dorobanti, calarasi, artilerie, geniu, trenu, se creadia unitati corespondente de militii, pastrandu acelaasi numeru de ordine.

Cadrele armatei de militii se voru constitui treptatu.

Concentrarile acestor trupe se voru face prin intermediulu comandantilor regimentelor de dorobanti; ele se echipédia la magazinele regimentelor de calarasi, pentru calarasi de militii; la magazinele regimentelor de artilerie, pentru artileria de militii si totu asemenea pentru tóte celelalte arme sau servicii. Armat'a de militii este chiamata prin clase si stari, incependu prin class'a cea mai noua.

Art. 25. Cadrele corpurilor si serviciilor armatei de militii sunt recrutate :

1. Pentru oficeri, dintre oficierii demissionati si de reserva intre limitele de vârsta 37 si 50 ani, si dintre ofitieri de reserva, conformu legeri ofitierilor de reserva.

Vechii sub-ofitieri de reserva dupa unu examenu determinatu de ministerulu de resbelu, potu fi numiti sub-locotenenti ai armatei de militii in momentul candu trecu in acestu elementu cu class'a din care facu parte.

2. Pentru sub-oficeri, dintre sub-ofitieri proveniti din reserva si dintre caporalii si brigadierii proveniti asemenea din reserva, ce indeplinescu conditiunea de aptitudine necesara.

Numirea ofitierilor se face prin decretu, dupa propunerea ministrului de resbelu.

Numirea sub-ofitierilor se face de către generalulu comandantu alu corpului de armata.

Inaintarea in armat'a de militii se va regulá printr'o lege speciala, unde se voru determiná si relatiunile chierarchice dintre armat'a activa si cea de militii.

Art. 26. Fia-care comandantu de regimentu de dorobanti tine in curentu pe comandantulu cor-

*) In Nr. 46 ne ocuparamu pe scurtu de organizarea unor armate, a nune si de a Romaniei, inse dupa diariulu „Presse” din Vien'a. Spre a fi intielésa mai bine, reproducemu aici dupa Romani'a lib urmatoriulu regulamentu.

pului de armata de situatiunea armatei de militii din sub-diviziunea regimentului seu, dupa cum acesta se va regula de ministrul de resbelu.

Generalulu comandantu propune ministrului de resbelu numirile si mutarile necesare pentru a tine in complectu cadrele acestei armate.

Art. 27. In casu de mobilizare, corpurile de trupe ale armatei de militii potu fi intrebuintate ca garnisone de locuri intarite, la posturi de etape, la apararea unoru linii sau puncte strategice.

Potu fi organizate in brigade, divisiuni si corpuri de armata, destinate a face campani'a cu armat'a activa.

Art. 28. Armat'a de militii candu se mobilisea este supusa legiloru si regulamentelor armatei active, asimilandu-se pentru solda si prestatii de ori-ce natura.

Candu armat'a de militii se va constitui in divisiuni si corpuri de armata, se voru organiza acestora staturile-maiore si serviciile administrative si sanitare, ca si pentru unitatile corespondente ale armatei active.

Art. 29. Instructiunea armatei de militii se va face Duminicele. Potu fi concentrate pentru instructii in timpu de pace, pana la 30 zile pe anu, una sau mai multe clase de militii, candu resursele bugetarie o voru permite.

Art. 30. Tote legile si regulamentele contrarii legi de fatia sunt si remanu desfiintate.

Conferenti'a europeana la Constantinopole.

Tinerea acelei conferentie este in adeveru caracteristica pentru situatiunea de fata a politice europene preste totu. Pe catu timpu a domnitu Napoleonu III in Franci'a si a infuintiatu totuodata mersulu politice in Europ'a, precum face astadi principele Bismark, lumea era dedata a dice, ca dupa conferentia va urma vreunu resboiu. Asia si era in totu timpulu dela 1853 pana la 1880. In altu Nr. arataramu, ca in fine conferenti'a s'a deschisu, inse fara voi'a Sultanului. Pana in 29 Juniu se tinura abia trei siedintie. In cea din urma diplomatii se invoira, ca nici-unu statuu se nu mai intervinu in Egiptu fara invoirea celorlalte. S'a compusu si unu memorialu catra Port'a otomana. Totu ce s'a mai vorbitu, a remasu strictu secretu, la a carui tinere se obligasera cu totii. Port'a otomana in locu se respunderu cu unu singuru cuventu la acelu memorandu, tocma din contra ea inainta catra reprezentantii sei acreditate pe la cabinetele straine, in care declara din nou, ca nu era nici-o lipsa de acea conferentia si ca ori-ce va decide ea, Mai. sa sultanulu nu va recunosce intru nimicu de obligatoriu pentru imperiulu seu.

Sultanulu merse mai departe, ca-ci decora cu ordinulu Medgigié cl. I. pe generalulu si ministrulu Arabi-pasi'a, pe acelu ministru, a carui pedsire si exilare o pretinsese Angli'a si Franci'a cu arogantia si trufia comuna la cei mai tari. In acelasiu timpu in Egiptu parol'a de di data mai de multu „Egiptulu este alu Egipteniloru” se aude din tote gurile in totu cuprinsulu tierei.

In Angli'a acea tinuta firma a sultanului a iritatu spiritele si celu pugnu atata se scie si pana acuma, ca se mai prepara corabii spre a intra in marea mediterana. Totuodata bate la ochi, ca si grecii armadia corabii spre a sta gat'a, si se crede ca ei lucra in buna intielegere cu cabinetulu Angliei, alu carui ministru-presedinte Gladstone este cunoscutu ca celu mai mare adversariu alu turciloru inca din anulu 1877.

In Franci'a se vede asemenea o agitatie forte critica mai virtosu din caus'a Egiptului, si se crede tare, ca pe langa ce turcii aru fi incuragiatu dela Berlinu, sultanulu si toti turcii cei mari sunt decisi a inaltia stindartulu Pan-islamismului, adeca sultanulu in calitatea sa de padisiahu si calif alu religiunei mohamedane se provoce pe tote poporale mohamedane pana in fundulu Indiei in ajutoriu contra Europei.

In Austro-Ungari'a insufla grija mare in mentele de fata atatu tinut'a Angliei catu si a Greciei, despre care se crede ca ar fi decisa a se opune la intinderea acestei monarchii in triughiuilu iliricu pana la Tesalonic'a.

In colo tote se afla pentru momentu in confusiune, buna numai pentru cei ce facu politica de conjectura (pe gacite).

Correspondentie particulare ale „Observatoriului”.

Onorate dlu Redactoru!

Binevoiti a publica in pretiutulu diuariu ce redacta-ti raportulu anulu de mai la vale:

„Reportu generalu despre activitatea societ. de lect. „Inocentiu Miculu Clain“ pre anulu scolastec 1881/2.”)

Constituiti de nou in societate pre anulu scolastic 1881/2 anuinciamu onoratulu publicu, ca si in anulu acesta amu avutu in vedere, ca membri ai acestei societati de lectura devis'a: „libertate prin lumina, si lumina prin libertate.” ca din nou amu reinnoitu promisiunile cu propusulu firmu de a conlucra cu ori-ce sacrificiu pentru armoni'a si vieti'a poporului romanescu, bine sciindu, ca unicele voci ce destepa poporulu si'lu misca la activitate, sunt a-le preotiloru nostrii luminati prin diuariatii romani, er' pre acesti'a dorindu-le se traiasca-i rogamu se ne luminedie, ca se putemu pasi pe calea cea adeverata.

Cu finea anului scolastic curente cass'a societatei dispune de sum'a: 351 fl. 84 cr v. a. Bibliotec'a contine 404 opuri in 596 volume multienduse prin cumperare si donatiuni (a se vedea mai diosu).

Aducemu cu acesta ocaziune multiamita publica onoratei academie romane din Bucuresci pentru frumos'a si pretios'a donatiune, ce ni a facutu prin tramitarea urmatorelor publicatiuni ale ei:

1. Documente cu privire la istori'a Romaniloru.
2. Fragmente din istori'a Romaniloru.
3. Fragmente zur Geschichte der Romänen.
4. Istori'a imperiului otomanu in 3 tomuri.
5. Operele lui Dem. Cantemiru tomulu alu II-lea si alu V-lea.
6. Istori'a Romaniloru sub Michaiu Vitésulu.
7. Psaltirea de Coressi.
8. Analele societatei academice Tom. X sect. II
9. Catechismulu calvinescu.
10. Filipicele lui Cicero.
11. Operele lui Tacitu.
12. Operele lui C. J. Caesar.
13. Istori'a Romaniloru dela Nero pana la A. Severu.
14. Odissea de Homeru. Totu asemenea multamimu onoratiloru domni: Josifu Popu jude reg. in Brasiovu, Josifu Popescu prof. in Sibiuu, J. S. Paulu si Bas. Lud. Bianu pentru donarea a cate unu: exemplariu din opurile edate de dloru. Spectatulu domnu Basiliu Ratiu prof. in Blasiu pentru donarea opurilor: Carte de invetiature crestinesci si Expositio S. Evangelii in 5 tomuri. Deosebita multiamita aducemu redactiunei Convorbiriloru literare, carea inca dela aparitiunea acestei foi scientifice si beletristice si in anulu acesta a binevoitu a ni-o tramine gratis; asemenea onoratei redactiuni a „Luminatoriului” din Temisiór'a pentru gratificarea acestui diuariu de importantia recunoscuta. On. red. dela „Literaturulu”, „Alegatorulu”, „Timpulu” si „Revista scintifica” totu pentru gratificarea foiloru. Multamimu on. red. a diuariului: „Egyetértés” pentru tramitarea gratificata a acestui diuariu.

Rogamu, de impreuna si pre intregu on. publicu, se ne spriginésca si pre venitoriu cu donarea de opuri si foi de ori-ce natura, bisericesci, scientifice, politice si beletristice. Premitiendu o salutare sincera si fratiesca tuturor fratiloru romani teneri dela tote societatile din patria si din afara, promitiendule noi si ei noue unire in activitate si lupt'a culturala si nationala, aducemu, celor interesati la cunoscintia, constituirea subsemnatei societati cum urmédia: In siedinti'a constitutiva tinuta la 24 Maiu a. c. s'a alesu de presedinte alu societatei: Elia Campianu clericu anulu III, not. alu coresp. Alexandru Bene cl. a. III, cassariu Georgiu Tieranu cl. a. II, controloru Nicolau Toganu cl. a. I, bibliotecariu Georgiu Simu cl. a. I. Ca notariu alu siedintieloru a fostu pentru anulu scolastic curente Petru Foganu cl. a. I, era pentru anulu scolasticu venitoriu va fi a se alege dintre alumnii de anulu I in prim'a siedintia ordinaria a anului venitoriu.

In numele societatei de lectura „Inocentiu M. Clain”. Blasiu, 27/6 1882.

Corneliu Popu Pecurariu,
fostu presedinte.
Joanu Rusanu,
fostu not. alu corespondentei.

ad Nr. 157/1882 Pres.

Convocare.

In conformitate cu §. 21 din statutele Asociatiunei transilvane si in conformitate cu conclusulu adunarei generale dela Sibiuu din 1881 de dat'a 29 Augustu p. prot. XXI, adunarea gener. pentru anulu curentu se convoca prin acesta in orasiulu Deesi pe diu'a de 27 Augustu st. n. 1882.

Aducendu acesta la cunoscintia publica, invitu pe toti p. t. membrii ai Asociatiunei, a lua parte in numeru catu mai mare la siedintele acestei adunari.

Dela presidiulu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiuu, in 18 Junie n. 1882.

Jacobu Bologa,
ca presied.

*) Introductiunea cea lunga la acestu raportu anuale o rezervamu pentru redactiune si facemu acesta numai in interessulu existentiei acestei societati de lectura. Unu particulariu pote se scria si se vorbesca asia; o societate de lectura, din Transilvani'a, romanésca, nu pote, ca-ci ea ar fi spulberata, daca i s'ar afla, fia si numai unu nodu in papura. Se'si apere fia-care si in tote locurile societatile de lectura, ca pe plantele cele mai delicate, ca pe unu vestmentu albu si curatu, d'aca voru se le aiba. Se nu uite ce au patitu cei din Oradea, din Gherla, chiaru studentii germani din Vien'a.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Jalcie'a socia Elen'a Demianu n. Popoviciu, dinpreuna cu fiulu seu Silviu, ficele sale: Mari'a Mihaiu cu sociulu seu, si Elen'a, apoi a fratei Georgie Demianu parochu, cumnati: Jonu Galu protopopu cu soci'a Ann'a, Alex., Ciura par. cu soci'a Josefina si ceilalti nepoti si nepote, aducu la cunoscintia tuturor rudeniiloru si cunoscutiloru regretat'a decedare a iubitului seu sociu, resp. tata, frate, socru si cumnatu

Petru Demianu,

fostu c. r. ampioiatu si pretoru reg. carele in urm'a unui morbu de anima si-a datu sufletulu in manile Creatorelui in 25 Juniu n. la 4 ore dim. in alu 65 anu alu vietii si alu 29 anu alu fericitei sale casatorii.

Osamintele repausatului s'au astrucatu spre eternulu repausu in 27 ale curente la 3 ore d. a. in cimiteriulu gr. or. din locu.

Balsi'a, 25 Juniu st. n. 1882.

Fie'i tierin'a usiora si memori'a binecuvantata!

— (Jurnalul filoromanu in Vien'a). Jurnalulu hebdomadariu „Der Osten”, infintiatu de cunoscutulu publicistu din Bucovin'a, domnulu H. Bresnitz, carele in cincisprediece ani a aparatu cu curagiu si perseverantia interesele romane in Vien'a in limb'a germana, a incetat a mai aparé, dupa-ce dnulu H. Bresnitz a devenitu proprietariu alu jurnalului vienesu „Morgen-Post”, carele apare in tote dilele. „Morgen-Post” este celu mai vechiu intre jurnalele vienesu, ce aparu in tote dilele, caici deja numera alu 32-lea anu alu existentiei sale. Jurnalulu „Morgen-Post” va representá, intocmai ca si „Der Osten”, interesele romane cu tota energi'a, si dreptu aceea recomandamu jurnalulu „Morgen-Post” cu tota caldur'a atentiunei publicului romanu. „Morgen-Post” apare in tote dilele, chiaru si in dumineci si serbatori, era pretiulu abonamentului pe luna este numai de 1 fl. 50 cr. Pentru scrisori si speditiuni de bani ajunge adress'a: Journal „Morgen-Post” in Vien'a, Kollngasse 17.

Bibliografia.

— Nou'a biblioteca romana Jurnalulu belletristicu-literariu. Apare in Brasiovu la tipografi'a Alexi, editiune eleganta la 1 si 15 ale fiacarei luni. Nrulu 4. Tomulu I. Abonamentu pe unu anu fl. 7, pe unu semestru fl. 3.60. Pretiulu unui numeru 30 cruceri — 75 de bani.

— Studie asupra constitutiunei romaniloru, sau explicarea pactului nostru fundamentalu din 1 Juliu 1886. de G. G. Meitani. Fascicul'a VI. Bucuresci, 1882. Tipografi'a N. Miulescu, Calea Victoriei Nr. 32 — Pretiulu unui exemplariu cinci lei. Pentru studenti dela scol'a de dreptu, doi lei.

— Stilulu si poetic'a limbei romane, in usulu scóloru gimnasiali, compuse de Josifu Tempea, preotu si profesoru gimnasiali. Editiunea I. Lugosiu, 1882. Editoriu: Adolfu Auspitz Tipariulu lui Carolu Traunfellner. — Pretiulu 95 cr. v. a.

— Cunoscintie geografice. Globulu si geografi'a Romaniei. Dobrogea. De Gh. Mihaiescu, profesoru de Geografia si istoria la scol'a comerciala din Galati. Cunoscintie pentru usulu scóloru. Editi'a II-a, considerabilu adaosa. Galati, 1879. Tipografi'a romana. — Pretiulu 2 lei noi.

— Értekezések a nyelv- és szép tudományok köréből. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Az I. osztály rendeltetéséből szerkeszti Gyulai Pál osztálytitkár. X. kötet. IX. szám. 1882. — Az erdélyi hírlapirodalom története 1848-ig. Jakab Elek L. tagtól. Budapest, 1882. A M. Tudom. Akadémia könyvkiadó hivatala. (Az Akadémia épületében). — Ára 50 kr.

Recomandamu la ori-cine lectur'a istorica despre diaristic'a transilvana in trei limbi pana la 1848.

De vendiare. (39)

Se afla aici in Sibiuu la unu vice-colonelu o épa deschisu rosicata de 11 ani, 165 cm. marime si alta sura inchisa de 12 ani, 158 cm. marime din hergheli'a Radautiului. Ambele fara de nici-unu defectu, forte amblatore si in tota privintia apte de servitii la terraine si trupe. Informatiuni da Administratiunea „Observatoriului”.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.